

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Škola:	Gymnázium, Brno, Slovanské náměstí 7
Šablona:	III/2 - Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Název projektu:	Inovace výuky na GSN prostřednictvím ICT
Číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0940
Autor:	Mgr. Adam Rychtecký
Tematická oblast:	Člověk ve společnosti – sociologie
Název DUMu:	Rozbor skupiny
Kód:	VY_32_INOVACE_NS.2.12
Datum:	24. 9. 2013
Cílová skupina:	Žáci středních škol
Klíčová slova:	Skupina ve vlastním slova smysl, rozbor.
Anotace:	Domácí práce, ve které si lze vyzkoušet základy analýzy na konkrétním příkladu. Doporučuje se dodržet postup v krocích a po každém z nich výsledek překontrolovat vyučujícím. Tím se sice práce studentů i učitele poněkud prodlouží, ale vysoce se zvyšuje celková úroveň prací, tedy i klasifikace a osobní zkušenost s tvorbou poctivé analýzy. Lze samozřejmě celou práci udělat i naráz a popřípadě pak předělávat „jen“ jednotlivé části. Zadání je doplněno skvělou ukázkovou prací.

DOMÁCÍ PRÁCE: SKUPINY VE VLASTNÍM SLOVA SMYSLU

Vypracovávají

Nejlépe dvojice až trojice, výjimečně jednotlivci. Při rámcově řízené práci v hodině i čtveřice.

Zadání

- Proveďte analýzu vámi vybrané reálné či „reálné“ skupiny
- Dle deseti bodů charakteristiky *skupin ve vlastním slova smyslu*.

Může jít o skupinu reálně existující (např. rodina, třída, sportovní klub), bývalou (např. třída na ZŠ, kamarádi z prázdninového tábora), nebo existující virtuálně (např. Rychlé šípy, Simpsonovi, TV seriál či film). Ve všech případech ale musíte mít dostatečné množství informací o dané skupině, abyste ji mohli rozebrat a popsat dle daných bodů. Nemusíte uvádět pravá jména osob, ale např. čísla, přezdívky, krycí jména či písmena.

Skupina musí být z vašeho popisu „uchopitelná“ pro čtenáře, který ji osobně nezná.

Povinný postup práce

- KROK 1:
 - ⇒ **Úvodní část;** ve zkratce vysvětlíte, o jako skupinu jde, jaká je její základní historie a obecné vlastnosti, kdo jsou její členové a jaký k ní mají autoři vztah.
- KROK 2:
 - ⇒ Proveďte rozbor skupiny dle prvních pěti bodů.
- KROK 3:
 - ⇒ Pokračujte v analýze dle druhých pěti bodů.
- KROK 4:
 - ⇒ Závěrem shrňte charakteristiku skupiny do několika vět. Odkážte na tu část, která vám dělala nejvíce problémů, popř. jaké další komplikace se vám při analýze objevily (včetně třeba i osobních). Změnil se po analýze nějak váš pohled na skupinu? Máte nějaké další dojmy či poznámky k práci?

Rozsah práce

Je dán vyčerpáním všech bodů popisu (většinou 2 – 3 normostrany).

Práci je možno odevzdat naráz, nebo lépe po jednotlivých krocích, aby bylo možno včas napravit chyby a nerozvíjet je v dalším textu. Cílem práce je dobrá analýza a až poté dobrá známka.

IV.A - Domáci práce - NOS

sociální psychologie

Eva Tejnilová
Tereza Malá
12.12. 2012

Rozbor skupiny dle 10 bodů

Rodina Bennetových

- A) Základní informace o dané skupině a vztahu analytika k ní
 - B) Rozbor dané skupiny dle jednotlivých bodů 1 – 10 s konkrétními údaji
-

A) Základní informace o dané skupině a vztahu analytika k ní

Rodina Bennetových je fiktivní primární skupina vystupující v románu „Pýcha a předsudek“ autorky Jane Austen. Příběh je zasazen do raného 19. století. Rodina patřící do sociální třídy tzv. pozemkové šlechty sestává z manželů Bennetových a jejich pěti dosud neprovdaných dcer.

Pan Bennet je gentleman pocházející z vyšší sociální třídy a oplývající mnohem větším citem pro vhodné chování než jeho manželka. Nepřikládá ale zvláštní důležitost hlavnímu cíli rodiny: provdat co nejlépe své dcery. Paní Bennetová je lehkovážná žena, která je často původcem nepříjemných až trapných scének ve společnosti. Zatímco pan Bennet si nejvíce váží své druhé nejstarší dcery, hlavní hrdinky Elizabeth, favoritkou paní Bennetové je nejmladší Lydia, stejně lehkovážná jako sama paní Bennetová. Nejstarší a nejpůvabnější ze sester Bennetových je Jane, jemná mladá dáma, která vidí ve všech jen ty nejlepší vlastnosti. V rámci rodiny je nejbližší osobou své mladší sestře Elizabeth. Elizabeth je temperamentní, přitažlivá a inteligentní, jejím opakem je Mary, prostřední ze sester, která nejraději tráví svůj čas čtením knih a vzděláváním se, bohužel ale nemá nadání potřebné pro studium. Kitty je stínem nejmladší Lydie, paličaté dívky, která kvůli své lehkomyšlnosti často přivádí rodinu do potíží.

B) Rozbor dané skupiny dle jednotlivých bodů 1 – 10 s konkrétními údaji

1) interakce mezi členy skupiny

Mezi členy rodiny probíhají neustálé interakce, což je dáno společným soužitím a sdílením jedné domácnosti. Každodenně se tedy setkávají tváří v tvář, což je podmínkou tvoření bezprostředních interakcí.

2) existence komunikační sítě

Mezi členy je vytvořena funkční komunikační síť pro přenos informací, což se projevuje tím, že jednotliví členové rodiny Bennetových se s ostatními dělí o své zážitky (např. sdílení vývoje vztahu Jane a pana Bingleyho), projednávají spolu problémy spojené s rodinou (např. absence mužského dědice), vedou spolu spory (např. výměny názoru ohledně vhodných či nevhodných potenciálních manželů pro své dcery - pan Collins, pro matku přijatelný, pro zbytek rodiny spíše terč posměchu) apod.

3) společná činnost

Rodina Bennetových se společně účastní běžných (sám společný život vytváří jednu velkou společnou činnost ve společném soužití) i společenských událostí, společně komunikují (je nezbytné pro fungující primární skupinu, souvisí s výchovou a udržování chodu rodiny jako cíly), setkávají se známými a příbuznými, účastní se veřejných akcí jako např. plesů, což souvisí s hlavním cílem najít pro dcery vhodné manžely a dobře je provdat.

4) existence sociálního vztahu

Přirozený vztah mezi členy je dán příbuzností, sociální vztah je založen na společné každodenní komunikaci a interakcích, společném soužití, sdílení problémů i radostí, společným navštěvováním společenských plesů i jiných událostí. Mezi jednotlivými členy se vytváří různě silné vztahy: pan Bennet má samozřejmě formální vztah ke své manželce, ve skutečnosti ale nejvíce inklinuje k Elizabeth, která je mu povahově blízká. Favoritkou paní Bennetové je Lydia, která je lehkomyšlná, drzá a nerozumná, paní Bennetové připomíná sebe zamlada. Ze sester má nejstarší Jane nejbližší k Elizabeth, což je vzájemné, a to díky opoře a porozumění, které mezi dívkami je. Dvojici tvoří Kitty a Lydia, která má na starší sestru špatný vliv svou lehkovážností a umíněností, ta se ale nechá snadno ovládat. Poslední Mary nemá v rodině svou nejbližší osobu, díky svým výše zmíněným zálibám v knihách a studiu se nejméně projevuje a je přehlížena.

5) společný cíl

Cílem rodiny Bennetových, stejně jako jiných rodin, je vytvoření primárního sociálního prostředí, legitimní biologická reprodukce, socializace potomků a také ekonomická spolupráce. Hlavním cílem je ale provdání dcer a zajištění jejich budoucnosti.

6) diferenciací rolí a pozic

Vertikální diference: Hlavou rodiny a tedy i osobou stojící na nejvyšší příčce je pan Bennet, autorita a zodpovědná osoba, která má v rodině poslední slovo (např. svolil, že si Elizabeth nevezme pana Collinse, čímž se projevila jeho nadřazenost nad paní Bennetovou, která chtěla opak). Paní Bennetová jakožto matka následuje po svém manželovi. Její důležitost je omezena jednak pohlavím, ale také její vlastní povahou a nepřílišnou inteligencí. O třetím místě se dá polemizovat: Jane je sice nejstarší, a tím pádem by její pravomoci měly být vyšší než pravomoci Elizabeth, Jane je ale mírnější povahy, nevkládá se příliš do konfliktů a plně nevyužívá svého postavení nejstarší dcery. Elizabeth je navíc oblíbenkyní pana Benneta. Po rodičích a Elizabeth tedy následuje Jane. Další místo zaujímá nejmladší Lydia, která je sice nejmladší, nejlehkomyslnější a snad i nejhloupější ze sester, zato je ale protěžována matkou. Předposlední je její věrný stín Kitty a na poslední příčce stojí prostřední dcera Mary, která je jedinou nehezkou dcerou manželů Bennetových, dostává málo prostoru se projevit a pokud se jí to podaří, výsledek je zřídka pozitivní. Bývá často opomíjena a v knize se objeví také jen v málo případech, navíc ani v jednom nehraje důležitou roli.

Horizontální diference: Úloha "administrátora" rodiny připadá na pana Benneta, který zajišťuje její ekonomický chod, je tedy jakýmsi správcem rodinného majetku. Jakožto jediný muž v rodině má také za úkol bránit rodinu a její zájmy. Úkolem jeho ženy je být "paní domu" - starat se domácnost a společenské zajištění dcer, uvést je do společnosti, seznamovat s potenciálními nápadníky atd.. Úkolem dvou nejstarších dívek je být příkladem a oporou mladším sestrám a pomocnicemi matce. Nejmladší dcery mají za úkol držet rodinu pohromadě, protože jsou to právě ony, které potřebují nejvíce pozornosti ze strany zbylých členů. Výchova je jednou ze základních funkcí rodiny.

7) normativní a hodnotový systém

Z vnějšku přijaté normy jsou dány přísnou společností tehdejší doby, tato éra s sebou nese poměrně striktní představy o chování, vzhledu, dobrých způsobech a výchování slušných mladých dívek, důležité tedy je, aby dobře vychovaná dívka byla skromná, jemná, cudná, poslušná svým rodičům, provdala se za vhodného muže, kterého odsouhlasí a do jisté míry i zvolí její rodiče (což se např. naprosto neslučuje s Lydiiným útekem), manželka má být poslušná manželovi, který má řídit rodinu, dbát na ni a zajišťovat její ekonomický i vnitřní chod. Vlastní normativní řád uvnitř rodiny je poněkud slabý, svědčí o tom například benevolence rodičů ohledně styků dcer s důstojníky, především pak nejmladší Lydie. Právě nedostatečný normativní řád, složený spíše z všeobecných výše uvedených morálních norem a představ, vede k selhání kontroly a výchovy, což se odráží nejen v chování mladších dcer, ale nakonec i v závěrečném Lydiině útěku.

8) systém sankcí

Systém sankcí v rodině Bennetových je poměrně nefunkční. Oba manželé Bennetovi jsou buď příliš benevolentní (paní Bennetová), nebo nepozorní, co se týče svých zejm. mladších dcer. Příkladem může být Lydiin útěk s Wickhamem, který by si jistě zasluhoval trest. Tímto Lydia způsobí rodině velké problémy a opovržení okolí. Paní Bennetová se ale raduje z provdání této své dcery. Pan Bennet se sice na Lydii zlobí a zprvu nechce Lydii pustit do domu, ani tato sankce však není dodržena. Pozitivní sankce, tedy odměny též nehrají významnou roli, možná i to se odráží v chování mladších dcer, které se za každou cenu snaží přitáhnout pozornost. Sestry Bennetovy jsou k sobě též smířlivé, benevolentní a snaží se porozumět si (např. Jane lituje Lydiina útěku, ale neodsuzuje ji). Samotný útěk může být sankcí dcery k rodičům, symbolizuje, že se rodiče dceři (dcerám) dostatečně nevěnovali (a projevilo se to u nejmladší Lydie, které bylo věnováno pravděpodobně nejméně pozornosti, protože je posledním dítětem z pěti sester, z nichž čtyřem ostatním je též potřeba věnovat jistou pozornost).

9) vědomí příslušnosti ke skupině

Jako rodina jsou spjati biologickým i sociálním původem, jsou si vědomi skupinové příslušnosti. Nosí stejné jméno, které ti ostatní nemají, obývají stejnou domácnost, mluví spolu, komunikují za použití určitých znaků a určitým typickým způsobem, zde lze vyzdvihnout ironii pana Benneta a Elizabeth, která je pro komunikaci typická, oblíbenou jazykovou přemrštěnost a hyperbolizaci často hysterické paní Bennetové, drzosti mladších dcer apod.

10) vědomí skupinové odlišnosti

Jak praví sám titul knihy, rodina Bennetových se potýká s problémem v podobě předsudků, které jsou heterostereotypem vůči ostatním skupinám. Mají tendenci hodnotit výše postavené nebo lépe zajištěné skupiny (rodiny) jako snobské, pyšné apod. (např. rodina pana Darcyho). Autostereotyp rodiny je těžké posoudit, protože jednotliví členové nemají na vlastní rodinu jednotné názory. Zatímco např. paní Bennetová ji vnímá jako téměř ideální rodinu s dobrým společenským postavením a pěti nadějnými dcerami, pan Bennet a dvě nejstarší sestry si ji tímto způsobem neidealizují a cítí nesnadné postavení způsobené častým nevhodným chováním zbylých členů. Možná právě díky těmto neshodám ve vnímání vlastní skupiny si rodina neuvědomuje společný, jednotný autostereotyp.

Literatura

PETRUSEK, Miloslav. *Sociologie. Občanská nauka (základy společenských věd)*. 2. vyd.

Praha: SPN, 1994, ISBN 80-04-26588-X.

Soukromé studijní materiály.

TEJNÍLOVÁ, Eva, MALÁ, Tereza. *Rodina Bennetových. Domácí práce – NOS*. Gymnázium

Brno, Slovanské nám. 7, 2012.

Materiál je určen pro bezplatné používání pro potřeby výuky a vzdělávání na všech typech škol a školských zařízení. Jakékoliv další využití podléhá autorskému zákonu.